

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Gabriel Stenström

Sammanträdesdatum
2025-01-22

Beteckning
Dnr: 24RS10710

Er beteckning:
S2024/01708

Regeringskansliet, Socialdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Svar på remiss ”Livsviktigt lärande - fler vägar till kunskap för att förebygga suicid”

Region Örebro län har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet ”Livsviktigt lärande - fler vägar till kunskap för att förebygga suicid” (SOU 2024:66).

Hälso- och sjukvårdsnämnden vill med anledning av förslaget lämna följande synpunkter:

Generellt är betänkandet både välgrundat och konkret i att föreslå lösningar som stärker det suicidpreventiva arbetet och samtidigt övervinner praktiska hinder kopplade till sekretess. Det saknas dock detaljerade riktlinjer för hur de föreslagna förändringarna ska implementeras i praktiken. Särskilt gäller detta sekretessbrytande åtgärder. Det kan uppstå svårigheter i att få olika aktörer att samverka effektivt, särskilt med hänsyn till sekretessens komplexitet och behovet av att balansera individens integritet med samhällsnyttan. Risken finns att denna brist på praktisk vägledning kan fördröja eller försvåra den nödvändiga förändringen.

Rätten till personlig integritet måste vara det överordnade vid uppföljning. Region Örebro län välkomnar att utredningen betonar att det är svårt att vetenskapligt belägga att utredningar har någon effekt på antalet självmord. Detta faktum som måste vägas in i beslutet om att upprätta en uppföljande myndighet och det intrång i den personliga integriteten som en utredning innebär. Om utredningar ska införas är det en förutsättning att alla som deltar i utredningen har tystnadsplikt, och att frivilligheten för närstående att delta är otvetydig.

Uppföljningen blir en balansgång mellan lärande, ansvarsutkrävande och respekt för individens integritet. Om ansvarsutkrävandet uteblir kan det

minska effekterna av suicidutredningen. Samtidigt innebär det ansvarsutkrävande perspektivet att det blir en mer utmanande uppgift att sträva efter öppenhet i deltagande från inblandade aktörer. Vid uppföljningen är det också viktigt att komma ihåg att suicid inte är ett brott. Det innebär att det inte automatiskt är någon som gjort fel när en individ tar sitt liv.

Den personliga integriteten innebär även att det är viktigt att uppföljningen inte leder till att personens liv innan suicid delas i en större grupp. Här blir det av stor vikt att säkerställa personuppgiftsansvar, tystnadsplikt och sekretess.

Det är bra att barnperspektivet prioriteras genom krav på att alla barns suicid ska utredas för att stärka skyddsnätet kring unga. Det är också bra att betänkandet inte vill följa upp suicidförsök. Betänkandet vill begränsa uppföljningen till suicid, vilket Region Örebro län välkomnar. Här bör dock påpekas att enbart säkra suicid bör ingå.

Det finns stora utmaningar i att säkerställa skyddet av den personliga integriteten vid de lokala analyser som utredningen vill uppmuntra. För många kommuner är suicid sällanhändelser, framför allt när det gäller barn. Det går inte att utläsa i slutbetänkandet hur det ska kunna säkerställas att det inte blir ett personfokus i en lokalanalys. Förmodligen beror detta på att det helt enkelt inte är möjligt att helt avidentifiera individer vid sällanhändelser. Region Örebro län föreslår därför att det ska finnas en undre gräns för vid vilket antal suicid som lokala analyser ska genomföras. För att kompensera den begränsade uppföljningen behöver den centrala myndigheten kunna ge riktade förslag som påverkar lokal samverkan.

Region Örebro län anser att det är otydligt hur förslaget om ett centrum för suicidutredningar påverkar de verksamheter som redan finns inom samma område. Här kan till exempel nämnas NASP (Nationellt centrum för suicidforskning och prevention), Socialstyrelsen uppdrag kring systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete och nationella samordningsuppdrag hos Folkhälsomyndigheten.

Det är bra att utredningen betonar behovet av att förbättra stödet till efterlevande med mer likvärdiga och uppsökande insatser.

De föreslagna åtgärderna, inklusive inrättandet av en nationell utredningsfunktion och tematiska suicidutredningar, kräver betydande ekonomiska och personella resurser. Det finns risk för att dessa insatser blir svåra att genomföra på grund av begränsade resurser hos både nationella och lokala aktörer. Särskilt kommuner och regioner, som redan idag är ekonomiskt

pressade, kan få svårt att möta de nya kraven utan ett utökat ekonomiskt stöd. Detta kan i värsta fall leda till ojämna implementering och minska den nationella likvärdigheten i det suicidpreventiva arbetet.

För Region Örebro län